

HAQQINDA

Azərbaycan dilində

Kitablar:

2024

Rüstəmov, Fərrux Abbas oğlu. İrəvan kişi gimnaziyası və onun azərbaycanlı məzunları= Ериванская мужская гимназия [Mətn] /F. Rüstəmov ; ideya müəll. Ə. Vəliyev ; elmi red. Ə. Ələkbərli ; ön söz. müəll. M. Mərdanov ; [Qərbi Azərbaycan İcması].- Bakı: [Elm və təhsil], 2024.- 479, [1] s.: gerb, ill., fotoşək., portr., cədv., faksimile, 25 sm.

2022

Rüstəmov, Fərrux Abbas oğlu. İrəvan müəllimlər seminarı və onun məzunları [Mətn] /F. Rüstəmov ; elmi red. C. Cəfərov ; [red. A. Abıyeva] ; ön söz. müəll. M. Mərdanov ; [dizayner Z. Məmmədov].- Bakı: Elm və təhsil, 2022.- 239, [1] s., [1] v. fotoşək.: gerb, portr., fotoşək., faksimile, cədv., 25 sm.- (Qərbi Azərbaycan həqiqətləri).

Kitabda Mustafa bəy Topçubaşov haqqında: S.190,194.

2020

Mustafa, Nazim. (Mustafayev Nazim Yusif oğlu) İrəvan şəhəri [Mətn] /N. Mustafa ; [Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi] ; [dizayn. R. Əbilov].- Bakı: [Red N Line], 2020.- 292 s.- Qeyd: Mustafa Topçubaşov haqqında bax: s.117-118.

2020

Abbasov, Vaqif Məhərrəm oğlu. Dahilərin, müdriklərin və fəthlərin həyat dərsləri [Mətn] /V. Abbasov.- Bakı: Elm, 2020.- C. 3.- 426, [2] s.: fotoşək., portr., şək., geneal. cədv., 25 sm.

Kitabda ümumilikdə tarixin müxtəlif dövrlərində yaşamış, bəşər xəzinəsini öz kəşfləri, ideyaları, dəyərli əsərləri ibrətamiz fikirləri ilə zənginləşdirmiş 18 nəfər müdrik insanın həyat və yaradıcılığı haqqında yazılmış oçerklər toplanıb. Müəllif Makedoniyalı İsgəndər, İmam Əli, Şah İsmayıl Xətai, I Süleyman, Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Konstantin Eduardoviç Siolkovski, Mahatma Qandi, Mir Əsədulla Mirqasimov, Mustafə Ağabəy Topçubaşov, Şarl de Qoll, Enriko Fermi, Jan Pol Sartr, Musa Əliyev, Riçard Feynman, Aaron Kluq, Fidel Kastro, Ceyms Uotson, Frensis Kollinz kimi məşhur insanların həyat hekayələrindən bəhs edir.

2016

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası [Mətn] / [red. V. Fərzəliyev ; ön söz A. Əlizadə ; fotoşəkillər "Elm TV"nin çəkiliş heyəti].- [Bakı]: [Elm], [2016].- 119, [1] s.: portr., fotoşək., xəritə, ill., 21x21 sm.

Kitabda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaranma tarixi, inkişaf mərhələləri, elmi bölmələri və institutları haqqında məlumat verilmişdir.

2015

Eminova, Ziyafət Sabir qızı. XIX-XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda səhiyyənin tarixi [Mətn] /Z. S. Eminova ; red. H. Həsənov ; [dizayner-tərtibat. C. Z. Abışlı] ; Azərb. Resp. Səhiyyə

Nazirliyi, Azərbaycan Tibb Un-ti.- Bakı: [Təbib], 2015.- 147, [1] s.: cədv., 22 sm.- Akademik Mustafa Topçubaşov haqqında: S.131-132.

Əmiraslanov, Əhliman Tapdıq oğlu. Akademik Mustafa bəy Topçubaşov : monoqrafiya / Ə. T. Əmiraslanov, M. Allahverdiyev ; elmi red. A. A. Əlizadə ; red. Ş. Əliyev. - Bakı : Elm, 2015. - 255 s. : il., foto ; 24 sm. - (Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının təsisçiləri) (Silinməz izlər, unudulmaz şəxsiyyətlər). - Biblioqr.: s. 252. - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 70 illiyinə həsr olunur.

Kitabda görkəmli dövlət xadimi, SSRİ EA-nın və Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, 30 ilə yaxın bir müddətdə Azərbaycan EA-nın vitse-prezidenti vəzifəsində çalışmış bacarıqlı elm və təhsil qurucusu, Azərbaycan tibb elmi və tibb təhsil sisteminin, bütövlükdə Azərbaycan səhiyyəsinin əsasının qoyulması və inkişafı yolunda misilsiz xidmətlər göstərmiş virtuoz cərrah, akademik Mustafa bəy Topçubaşovun geniş spektrli yaradıcılığının vahid sistem şəklində tədqiqinin nəticələri öz əksini tapıb.

2011

Zeynalov, Əsgər Məmməd oğlu. Mustafa bəy Topçubaşov //İrəvan məktəbləri [Mətn] Ə. Zeynalov ; red. T. Əhmədov.- Bakı: Mütərcim, 2011.- S. 18-19.

2010

Səmədov, Ağarəhim Ağazahir oğlu. Mustafabəy Ağabəy oğlu Topçubaşov //100 böyük Azərbaycanlı [Mətn] /A. Səmədov ; red. Ə. Qurbanov.- Bakı: Mütərcim, 2010.- S.199-200.

2003

Süleymanoğlu, Məmməd. (Məmmədov) Qalacaqlar dünyada... /M. Süleymanoğlu; red.: Səadət Cəbrayılqızı.- Bakı: Nurlan, 2003.- 154 səh.: şək., 19 sm.

Kitabda xalqımızın dahi oğulları Mustafa Topçubaşov, Səməd Vurğun, Üzeyir Hacıbəyov, Əziz Əliyev, Yusif Məmmədəliyev, Müslüm Maqomayev, Bülbüllə ünsiyyətin maraqlı məqamlarına həsr edilmişdir.

2002

İnsanov, Əli Binnət oğlu. Azərbaycan səhiyyəsinin tarixi: Dərs vəsaiti. /Ə.İnsanov; Red.: S.Kərimov, N.Əliyev.- Bakı: Azərbaycan, 2002.- 592 səh.: şək., 22 sm.

2001

Azərbaycanın 100 tanınmış həkimi [Mətn]: Ensiklopedik nəşr /Tərtib edəni və ön sözün müəllifi: E. İsgəndərzadə; red. X. Əhmədov.- Bakı: Vektor Beynəlxalq Elm Mərkəzi, 2001.- 200 s.: portr., 22 sm.

Ensiklopedik nəşrdə təbabətin müxtəlif sahələri üzrə Azərbaycanın 100 tanınmış həkiminin bioqrafiyası və tibbi-elmi fəaliyyəti haqqında məlumatlar toplanmışdır. Kitabda praktik həkimlərlə yanaşı tibb elminin müxtəlif sahələri üzrə tədqiqatlar aparmış tanınmış tibb alimlərimizə də yer ayrılmışdır.

2000

Budaqov, Budaq Əbdüləli oğlu. Elmin yanar şamları [Mətn] : [toplu] /B. Budaqov ; red. R. Kərimova.- Bakı: "İsmayıl" NPM, 2000.- 480 s.: portr., 20 sm.

Topluya görkəmli şəxsiyyətlər, həmçinin müəllifin şəxsən tanıdığı, ünsiyyətdə olduğu elm xadimləri, həmkarları haqqında müxtəlif illərdə qələmə alınmış yazıları daxil edilmişdir.

1999

Nicat, Əlisa. (Hüseynov Əlisa Qulam oğlu) Mustafa Topçubaşov //100 böyük azərbaycanlı [Mətn] /Ə. Nicat ; red. Üzeyir.- Bakı: Qanun, 1999.- S.56.

Zeynalov, Əsgər Məmməd oğlu. Tusidən üzü bəri //İrəvan ziyalıları [Mətn] /Ə. Zeynalov ; red. və ön söz. müə. T. Əhmədov ; rəssamı: S. Zeynalova, S. Zeynalova.- Bakı: Oğuz eli, 1999.- S. 82-87. – Qeyd: Akademik Mustafa bəy Topçubaşov haqqında.

Zeynalov, Əsgər Məmməd oğlu. İrəvan ziyalıları [Mətn] /Ə. Zeynalov ; red. və ön söz. müə. T. Əhmədov ; rəssamı: S. Zeynalova, S. Zeynalova.- Bakı: Oğuz eli, 1999.- 364, [4] s.: portr., fotosək., faksimile, 20 sm.

Bu kitabda XIX və XX əsrlərdə İrəvandan çıxan ziyalıların həyat və fəaliyyətindən, onların Azərbaycanın elm, mədəniyyətinin inkişafında oynadığı roldan bəhs olunur. Əsərdə tipik müsəlman şəhəri kimi təqdim edilən İrəvanın XIX əsrin sonu və XX əsrin əvvəli ədəbi mühiti də öz əksini tapmışdır.

Kitabda “Onlar Nobel mükafatına namizəd idi” adlı məqalədə Əməkdar elm xadimi, akademik, cərrah Mustafa bəy Topçubaşov və Əməkdar elm xadimi, professor Qəhrəman Qəhrəmanovun 1977-ci ildə Nobel mükafatı komitəsindən məktub gəlməsi, lakin həmin ildə “Bakinski raboçi” qəzetinin 2-ci nömrəsində Alfred Nobelın əleyhinə irihəcmlə tənqidi məqalə dərc olunur və həmin il tibb sahəsindən heç kimə Nobel mükafatı verilmir. Bax.: S.154-160.

1995

Azərbaycan Elmlər akademiyası-50 [Mətn] /Tərt. və red. heyəti. E. Y. Salayev və b.- Bakı: Sabah, 1995.- 368 s.: portr., 22 sm.

Kitab Azərbaycan Elmlər Akademiyasının keçdiyi tarixi yolun qısa salnaməsidir.

Ermənistan azərbaycanlılarının tarixi coğrafiyası [Mətn] /[müə.: İ. Məmmədov [və b.]] ; tərt. ed. S. Əsədov ; elmi red.: B. Budaqov [ön söz], Q. Qeybullayev [ön söz] ; red. hey.: B. Budaqov [və b.]- Bakı: Gənclik, 1995.- 461, [3] s., [2] v. xəritə, fotosək.: 22 sm.

1991

Həmidov, Ənvər Mustafa oğlu. Loğmanlar yurdu [Mətn]: Azərbaycan Tibb və Səhiyyə Tarixi muzeyinin materialları əsasında /Ənvər Həmidov; Red. Həqiqət Sadıqova.- Bakı: İşıq, 1991.- 248 s.: portr., fotosəkil., 21 sm.

Müəllif kitabda həkimlərin həyatından, onların insan sağlığı yolunda qazandıqları elmi nailiyyətlərindən, xalq təbabətinin sirlərindən, dünyada məşhur olan Topçubaşovlar, Mircavadovlar, Rzayevlər nəslindən ətraflı söhbət açır.

Kitabda alim-cərrah, akademik Mustafa Topçubaşov haqqında: S.34-38.

1989

Mustafa Topçubaşov [Mətn]: Fotoalbom /müəllif v. tərt. Ş. Qədimov; rəyçi. N. Rzayev; red. Q. Rəhimov, S. Quliyev.- Bakı: İşıq, 1989.- 101,[2] s.: portr., şəkl., 22 sm.

Fotoalbomun mətni və onlarla ağ-qara şəkli onun respublikamızda təcürbi və nəzəri təbabətin inkişafındakı, milli kadrların yetişdirilməsi işindəki sanballı rolundan və sülh uğrunda fəal ictimai xadim kimi misilsiz xidmətlərindən maraqlı söhbət açır.

1987

Süleyman, Məmməd. (Məmmədov Məmməd Süleyman oğlu) And içirəm... [Mətn]: (sənədli povest) /M. Süleyman; rəy. verən.M. Mahmudov.- Bakı: Azərnəşr, 1987.- 182, [2] s.: portr., 21 sm.

Kitab sosialist Əməyi Qəhrəmanı, adi həkimlikdən görkəmli alimliyə qədər böyük və şərəfli bir yol keçmiş akademik M. A. Topşubaşovun həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuşdur.

1986

Topçubaşov Mustafa Ağabəy oğlu (05.08.1895-23.11.1981) // Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası [Mətn] : On cildə /[baş red. C. B. Quliyev ; baş red. hey.: M. H. Abdullayev [və b.]] ; elmi red. şurası: C. B. Quliyev (sədr) [və b.].- Bakı: Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasının baş redaksiyası, 1986.- IX cild.- s. 317.

1979

Məmmədov, Məmməd Süleyman oğlu. Ömürlər uğrunda ömür [Mətn] /M. Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1979.- 105, [3] s.: 16 sm.

Kitab aramızdan vaxtsız getmiş istedadlı cərrah, bəstəkar, tibb elmləri doktoru, akademik Mustafa Topçubaşovun oğlu, professor İbrahim Topçubaşova həsr edilmişdir.

İngilis dilində

Zeynalov, Asgar. Since Nasraddin Tusi //The intelligentsia of Irevan [Text] /A. Zeynalov ; trans. F. Abdullayeva ; edited A. Abdullayev , S. Zeynalova ; painter S. Zeynalova.- Bakı: Mutarjim, 2011.- S.95-100.- Qeyd: *Academician Mustafa bey Topchubashov...*

